

SIVISTYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 8/2005 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2004

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä huhtikuuta 2005 lähettäessään hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2004 (K 3/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että pysyvien erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- opetusneuvos Heikki Blom, neuvotteleva virkamies Risto Ruohonen ja ylitarkastaja Katri Santtila, opetusministeriö
- lastenkulttuurijaoston puheenjohtaja Sanna Tyyri-Pohjonen, taiteen keskustoimikunta
- puheenjohtaja Sari Lakso, Suomen Tanssitaiteilijain Liitto ry
- toiminnanjohtaja Piia Ahonen ja projektipäällikkö Pirjetta Mulari, Tanssin Tiedotuskeskus
- puheenjohtaja Aki Holopainen, Yksityiskoulujen Liitto ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sivistysvaliokunta käsittelee tässä lausunnossa ulkomaankouluja, lastenkulttuurikeskuksia ja tanssitaiteen tukemista.

Ulkomaankoulut

Suomalaista perusasteen koulutusta järjestetään poikkeuksellisesti myös ulkomailla. Tällaista perusopetusta varten tarvitaan valtioneuvoston myöntämä opetuksen järjestämislupa. Tällä hetkellä lupia on myönnetty 12:lle opetuksen järjestäjälle. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan oppilaita näissä kouluissa oli viimeisten tilastotietojen mukaan runsaat 250. Toistaiseksi lukiokoulutuksen järjestämislupaa ei ole myönnetty Suomen rajojen ulkopuolelle suomalaiselle koulutuksen järjestäjälle. Ulkomailla asuvat

suomalaisnuoret suorittavat suomalaisen koulujärjestelmän mukaisia opintoja lähinnä etäopetusjärjestelyihin tukeutuen.

Perusopetuslain 7 §:n ja lukiolain 4 §:n mukaan opetuksen järjestämisluvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Perusopetuksen järjestämisluvan myöntää valtioneuvosto ja lukiokoulutuksen osalta opetusministeriö.

Kansainvälistymisen syvetessä ulkomaankoulujen kysyntä kasvaa. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että opetusministeriö harkitsee mm. taloudellisten edellytystensä pohjalta mahdollisuutta käynnistää myös lukiokoulutusta ulkomailla.

Lastenkulttuurikeskukset

Suomessa on viime vuosina panostettu lastenkulttuuriin, joka siten on vahvistanut asemiaan osana kulttuuripolitiikkaa. Tässä on edesauttanut muun muassa opetusministeriön lastenkulttuuripoliittinen ohjelma sekä yksittäisten kuntien omat ohjelmat. Valtion avustuksin tuettu lastenkulttuurikeskusten Taikalamppu-verkosto on osoittautunut tärkeäksi alan toimijoille ja helpottanut kulttuuritarjonnan saatavuutta lapsen arkipäivän instituutioissa kodista päivähoitoon, kouluun ja vapaa-ajan toimintaan. Taikalamppuverkoston tavoitteena on kehittää lasten ja nuorten taide- ja kulttuuripalveluita koko valtakunnassa tukemalla jo olemassa olevien lastenkulttuurikeskusten toimintaa. Valiokunta pitää tärkeänä edistää lasten kulttuuripalveluita koko maassa. Tämä vaatii lisärahoitusta.

Valiokunta painottaa sitä, että lastenkulttuurikeskusten verkoston tehtävänä ei ole järjestää lastenkulttuurin peruspalveluja, vaan kehittää lastenkulttuuria ja sen sisältöjä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lastenkulttuurin lisäksi tulisi panostaa erityisesti myös nuorten noin 12—18-vuotiaiden kulttuuritarjontaan.

Tanssitaiteen tukeminen

Suomalainen nykytanssi sai viime vuoden aikana ensimmäiset tanssin aluekeskukset. Aluekeskustoiminnan tarkoituksena on tanssijoiden työllisyyden lisääminen, tanssin alan palveluiden tarjonnan lisääminen ja tanssitaiteen kehittäminen yleisesti. Työtilaisuudet syntyvät esitysten kierrättämisestä, pitempien työsuhteiden mahdollisuudesta, osatuotannoista, tuotanto- ja palvelutoiminnasta ja muusta vastaavasta toiminnasta. Aluekeskustoiminta hyödyttää erityisesti niitä vapaita, yksittäisiä taiteilijoita ja ryhmiä, joilla ei ole rahoitusta, tiloja ja osaamista tuottamistoimintaan. Aluekeskusten verkosto on aloittanut toimintansa mahdollistaen tasokkaan esitystarjonnan aiempaa laajemmalle alueelle maassamme. Aluekeskukset muun muassa pidentävät tanssiesityksien elinkaarta, joka on sekä alan kehittämisen kannalta tärkeää

että myös taloudellisesti järkevää. Ongelmallista tanssitaiteessa on muun muassa sopivien työtilojen puute niin harjoituksia kuin esityskäyttöä varten.

Suuri osa uutta luovasta potentiaalista tanssitaiteen alalla sijoittuu ryhmittymiin, jotka eivät saa valtionosuutta. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtionosuuslain ulkopuolella toimivat ryhmät ja yksittäiset freelance-tanssitaiteilijat tarvitsisivat huomattavasti nykyistä enemmän työtilaisuuksia.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että menestyneimmät tanssija-koreografimme ovat menestyksekkäästi esiintyneet ulkomaisilla foorumeilla. Valiokunnan mielestä on tärkeää tukea tanssijoiden liikkuvuutta ja kansainvälistä yhteistyötä. Suomalainen tanssitaide soveltuu erinomaisesti edustamaan suomalaista kulttuuria ulkomailla.

Eduskunnan lausumat

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että seuraavien lausumien johdosta suoritettut, kertomuksessa selostetut toimenpiteet ovat riittäviä tai lausumat muutoin ovat käyneet tarpeettomiksi:

- *Ammattikorkeakoulu*, HE 319/1994 vp (s. 178)
- *Opettajien täydennyskoulutus*, K 6/1995 vp (s. 178)
- *Näyttöapurahat*, HE 158/1996 vp (s. 178)
- *Ammattikorkeakoulujen yksikköhintojen laskentaperusteet*, HE 122/1997 vp (s. 181)
- *Esiopetusuudistus*, HE 91/1999 vp, kaikki lausumat (s. 183)
- *Ammattikorkeakoulut, rahoitusjärjestelmä*, HE 206/2002 vp, ensimmäinen lausuma (s. 192)
- *Koulutuspoliittinen selonteko*, VNS 2/2002 vp (s. 193).

Lausunto

Lausuntonaan sivistysvaliokunta esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Minna Lintonen /sd
vpj.	Säde Tahvanainen /sd	Kirsi Ojansuu /vihr
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Seppo Särkiniemi /kesk
	Sinikka Hurskainen /sd	Marja Tiura /kok
	Tuomo Hänninen /kesk	Jutta Urpilainen /sd
	Tatja Karvonen /kesk	vjäs. Marjukka Karttunen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.